

קבוע ליום 9.3.2015

המערערים:

1. מיכל מינסקי
  2. עומרי שפרוני
  3. מוחמד ח'לאילה
  4. סאמר עסאקלה
  5. נעמן אבו ערב
  6. אנס מחאמיד
  7. ד"ר אילן סבן
  8. ד"ר אסעד גאנם
  9. ד"ר יובל יונאי
  10. האגודה לזכויות האזרח בישראל
- ע"י ב"כ עוה"ד שרונה אליהו חי ו/או דן יקיר ואח'

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
רח' נחלת בנימין 75, תל אביב 65154
טל': 03-5608185 פקס: 03-5608165

- נ ג ד -

המשיבה:

אוניברסיטת חיפה
ע"י ב"כ עוה"ד איתמר ענבי ו/או אורית שקד-שנקמן
ש' פרידמן ושות'
מגדלי מת"מ 1, מרכז תעשיות מדע,
ת"ד 15065, חיפה 31905
טל': 04-8546666 פקס: 04-8546677

סיכומי תשובה מטעם המערערים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 6.4.2014 מתכבדים המערערים להגיש סיכומי תשובה מטעמם.

4 בינואר 2015

1. המשיבה מתפארת בכך שהיא מגשימה את חופש הביטוי בתחומה מדי יום, ולשיטתה יעידו על כך הנתונים שהיא מציגה בפני בית המשפט לגבי מספר הבקשות שאושרו בממוצע במשך כמה שנים (סעיף 2 לסיכומיה). משום מה, לא טרחה המשיבה להציג, לצד מספר הבקשות שאושרו, את מספר הבקשות שהוגשו אך לא אושרו באותן שנים. ממילא, העובדה שאת מרבית הפעילויות הציבוריות מבקשים לערוך הסטודנטים הנמנים על קבוצות המיעוט באוניברסיטה (שדעותיהן אינן מיוצגות על ידי אגודת הסטודנטים או על ידי מוסדות האוניברסיטה) אך ממחישה את חשיבותה של ההגנה על חופש הביטוי, שאיננה נדרשת בדרך כלל כדי לאפשר את השמעת דעתו של הרוב. "עיקר מבחנו של חופש הביטוי - על דעות חריגות, מקוממות ומכעיסות, המושמעות על רקע מאורעות מסעירים ובסגנון בוטה" (בג"ץ 2888/97 נוביק נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו, פ"ד נא(5) 193, 201 (1997), ההדגשה אינה במקור), ואילו המשיבה בוחרת שוב ושוב לשלול את זכותו של המיעוט לחופש הביטוי, דווקא בעת התרחשות אירועים מסעירים, עת בה הוא מבקש יותר מכל להשמיע את דעותיו.

2. שוב ושוב חוזרת המשיבה על הטענה כי התרחשו בעבר אירועי אלימות באוניברסיטה, על רקע אירועים "רגישים", על מנת להצדיק את החלטתה האחרונה והחלטות קודמות להשעות כליל את הפעילות הציבורית (סעיף 3 לסיכומיה). עם זאת, המשיבה אינה מכחישה את טענת המערערים כי האירועים האלימים המעטים שהתרחשו בקמפוס אירעו כאשר כוחות משטרה נכנסו לקמפוס בהזמנת המשיבה והפעילו אלימות כלפי סטודנטים ערבים (ס' 29 לסיכומי המערערים). אדרבא: המשיבה מנסה להצדיק את השעיית הפעילות האחרונה בכך שבזכות החלטתה זו היא מנעה את "הצורך שבכניסת המשטרה לקמפוס" (סעיף 4 לסיכומיה), ובכך למעשה נמנעו אירועים אלימים נוספים שיכלו היו להתרחש אילו הייתה נכנסת המשטרה לקמפוס.

3. ראשית נציין, כי ככל שהתקיימו אירועי אלימות בעבר, הם אינם מלמדים על הוודאות הקרובה לאלימות שעלול ליצור אירוע מסוים בעתיד, ובוודאי שאינם יכולים להצדיק שלילה גורפת מראש של כל פעילות ציבורית באשר היא למשך שבועיים ימים. משמע, החלטה לגבי עמידתו של מקרה מסוים במבחן הוודאות הקרובה אינה יכולה להיגזר מעמידתם של מקרים מסוימים שהתקיימו בעבר במבחן הוודאות הקרובה (ר' לעניין זה בג"ץ 153/83 לוי נ' מפקד המחוז הדרומי, פ"ד לח(2) 393, 413 (1984)).

4. בניגוד לנטען על ידי המשיבה (ס' 4 לסיכומיה), הנסיבות שמצדיקות לשיטתה את ההשעיה האחרונה מלמדות דווקא כי לא היה כל צורך בכניסת המשטרה, וכי לא התעורר כל חשש ממשי מפני התדרדרות לאלימות ופגיעה באינטרסים עליהם היא מופקדת. כך, אותם גורמים קיצוניים שהגיעו לקמפוס במטרה להלהיט את הרוחות, עזבו זמן קצר לאחר הגיעם, והעצרת הסתיימה ללא אלימות או גילויי הפרות סדר. להיפך: לאחר סיומה התקיימו בקמפוס מעגלי שיח ודיונים פורים בין סטודנטים יהודים וערבים (ר' תצהיריהם של המערערים 1 ו-3). אפילו באיגרתו (ת/1) סיפר נשיא האוניברסיטה על שיתוף פעולה של

כל הנוגעים בדבר – אנשי הביטחון, הסטודנטים משני צידי המתרס (בהם גאה הנשיא על כך שגירשו יחדיו את הגורמים הקיצוניים שהגיעו לקמפוס) ואנשי הנהלה – שפעלו לשמירת הסדר הציבורי בעצרת.

5. זאת ועוד: המשיבה יכולה היתה למנוע הסכנה באמצעים מידתיים הרבה יותר, כגון לסגור את שערי הקמפוס בפני גורמים קיצוניים בעת הפגנת התמיכה בצה"ל, או להורות על ביטול ההפגנה או הפסקתה במהלכה אם התפתחה לכיוון בלתי נשלט; זאת, תחת לאפשר לאותם גורמים לפגוע, ולו פגיעה קלה, בחופש הביטוי של הסטודנטים. ניתן אף היה למנוע פעילויות עתידיות ספציפיות אשר עלולות לעורר שוב את אותו חשש, אולם בוודאי שאין בהתרחשות אירוע "רגיש" כגון זה שארע כדי להצדיק השעיית חופש הביטוי בקמפוס לזמן ארוך, והותרת ההשעיה על כנה אף לאחר שהסתיים מבצע עמוד ענן.

6. יותר מכל, טענת המשיבה אך מהווה המחשה נוספת לאופן שבו תופסת המשיבה את חופש הביטוי בקמפוס: כל אימת שמתעורר לשיטתה חשש שבאירוע מסוים יתפתחו חיכוכים אלימים, ישנה הצדקה להשעיה מוחלטת של חופש הביטוי לזמן מוגבל שהוא בלתי מוגבל. נזכיר, כי בית המשפט כבר מתח ביקורת בעבר על התנהלות המשיבה להטיל צנזורה גורפת על חופש הביטוי של כל קהילת האוניברסיטה כל אימת שגורמים מסוימים מאיימים באלימות: "על האוניברסיטה לנסות להיערך להתמודד עם אלימות כך שתובטח הפעילות הציבורית" (ה"פ 15302-05-10 **חטיב נ' אוניברסיטת חיפה**, עמ' 2 (10.5.2010)); ועל כך שאינה ערוכה לאפשר למיעוט להביע את דעותיו (ה"פ (חי') 8986-05-11 **ח'טיב נ' אוניברסיטת חיפה**, פסקה 10 (9.5.2011)). עניינו הרואות, כי המשיבה ממשיכה בשלה.

7. לטענת המשיבה (בסעיפים 13-14 לסיכומיה) המערערים השתהו בכך שהתובענה הוגשה 9 ימים לאחר מתן ההחלטה על ההשעיה, ועל כן לשיטתה אין מתקיים במקרה זה חריג מן החריגים המצדיקים, על פי ההלכה, התייחסות לשאלת חוקיותה של הסמכות עצמה, וזאת בנפרד משאלת סבירות אופן יישומה במקרה זה או אחר. המשיבה מתעלמת מן העובדה כי המערערים פנו אליה, עובר להגשת התובענה, בבקשות חוזרות ונשנות כי תחזור בה מן ההחלטה על מנת להימנע מפנייה לערכאות השיפוטיות, אולם זאת התעלמה מפניותיהם עד לערב הגשת התובענה, עת השיבה כי אין בכוונתה לבטל את החלטתה.

8. לטענת המשיבה (בסעיף 27 לסיכומיה) סעיף 6.2 משמש "הוראת סל" שנועדה לתת מענה למגוון רחב של מצבים, לא כולם צפויים, ולמערכת שיקולים שלא ניתן לחזותה תמיד מראש. בהקשר זה מפנה המשיבה לפסק הדין בעניין בן הרוש שבו הורה לה בית המשפט העליון להוסיף סעיף סל לתקנון המשמעת – סעיף שיחייב את האוניברסיטה לשקול מתן ייצוג משפטי לסטודנט העומד לדין משמעת. אלא שבאותו עניין "סעיף הסל" נועד לסייג את סמכות האוניברסיטה להגביל את זכות הסטודנט – סייג שבלעדיו הייתה סמכות זו בלתי מידתית. בענייננו אנו, ובניגוד מוחלט לנסיבות מקרה בן הרוש, מבקשת המשיבה מבית המשפט לתת גושפנקא דווקא לסעיף סל, שמרחיב את הפגיעה בזכויות היסוד של הסטודנטים – ואף מאפשר לאוניברסיטה לשלול אותן באופן גורף.